Danıştay 6. D., E. 2012/5145 K. 2015/3907 T. 9.6.2015

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire
Esas No.: 2012/5145
Karar No.: 2015/3907
Karar tarihi: 09.06.2015
Belgeyi Lexpera'da Görüntüle

Davanın Özeti : Trabzon İli, Yomra İlçesi, A1 Mahallesi, 20 ada, 40 sayılı parselin 205,18 m²lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasına ilişkin işlem ile dayanağı 29.11.2004 tarihli, 2004/8177 sayılı Sinop-Samsun-Trabzon-Sarp Sınır Kapısı arasındaki karadeniz sahil yolunun (kavşak ve bağlantı yolları dahil) tamamlanabilmesi amacıyla Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali istenilmektedir.

Başbakanlığın Savunmasının Özeti: Davacıların ehliyetinin olmadığı, davada süreaşımı bulunduğu, Karadeniz Sahil Yolu'nun uluslararası nitelikte bir yol olduğu, yatırımların ekonomik geri dönüşünün sağlanması için projenin biran önce tamamlanarak trafiğin hizmetine sunulmasının önem arz etmesi, yoğun trafik akışı sebebi ile mevcut eski yol taşıma gücünü büyük oranda yitirmesi, yıllar itibarıyla artan trafik hacmi ile kapasite ve standart yetersizliğine sahip mevcut eski yolda trafik güvenliğinin yitirilmesi, meydana gelen trafik kazalarında maddi ve manevi kayıpların gittikçe artması, kamulaştırmanın bir bütün olarak tamamlanamamasından dolayı çalışmaların çok küçük kesimler halinde ve aralıklı olarak sürdürülmeye çalışılması, bu tip çalışmaların, zaman kaybının yanında ilave yapım maliyetlerine yol açması, yol güzergahı üzerinde bazı kesimlerde çalışmanın trafik güvenliğinde de zafiyete yol açması, kamulaştırmanın uzun zaman almasından dolayı seçilen yapım yöntemlerinin yüksek yapım maliyetlerine sebebiyet vermesi hususları dikkate alındığında Karadeniz Sahil Yolunun bahsedilen kesimlerinde Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmaların aciliyet arz ettiği açık olup, bu çerçevede yapılacak kamulaştırmaların, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesine göre gerçekleştirilmesi hususunda, aynı Kanun maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu kararı alınması kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Karayolları Genel Müdürlüğünün Savunmasının Özeti: Davacıların ehliyetinin bulunmadığı, davada süreaşımı olduğu, dava konusu işlem 2942 sayılı Yasada öngörülen usul ve esaslara göre işlem tesis edildiği davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : K1

Düşüncesi : Davacı idareye ait taşınmazın yolda kalan kısmının 2942 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca devrinin istenilmesinden sonra davacı tarafından bu istemin reddi üzerine, davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce Danıştay'ın ilgili idari dairesine başvuru yapılarak anlaşmazlık hakkında karar verilmesinin istenilmesi gerekirken, bu yola başvurulmaksızın 2942 sayılı Yasanın genel hükümleri ve acele kamulaştırmaya ilişkin hükümler uygulanmak suretiyle kamulaştırma işlemlerine başlanılması yok hükmündedir.

Bu nedenle dava konusu işlemlerin yok hükmünde olduğuna karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı: K2

Düşüncesi : Dava, Trabzon İli, Yomra İlçesi, A1 Mahallesi, 20 ada, 40 parsel sayılı taşınmazın 205,18 m²'lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasına ilişkin işlem ile dayanağı 29.11.2004 günlü, 2004/8177 sayılı Sinop-Samsun-Trabzon-Sarp sınır kapısı arasındaki karadeniz sahil yolunun (kavşak ve bağlantı yolları dahil) tamamlanabilmesi amacıyla Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Yasanın 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı idarelerin usule ilişkin iddiaları yerinde görülmemiştir.

Anayasının 46. maddesinin 1.fıkrasında " Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir." hükmü yer almış, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1. maddesinde de gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların kamulaştırılabileceği kurala bağlanmıştır. 2942 sayılı Yasanın 30. maddesinde ise, kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamayacağı; taşınmaz mala, kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idarenin, 8. madde uyarınca bedelini tespit edeceği, bu bedel esas alınarak ödeyeceği bedeli de belirterek mal sahibi idareye yazılı olarak başvuracağı, mal sahibi idare devire muvafakat etmez veya altmış gün içinde cevap vermezse anlaşmazlığın, alıcı idarenin başvurusu üzerine Danıştay'ın ilgili idari dairesince incelenerek iki ay içinde kesin karara bağlanacağı kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, mülkiyeti davacı Yomra Belediye Başkanlığı'na ait olan Yomra İlçesi, A1 Mahallesi, 20 ada, 40 parsel sayılı taşınmazın 205,18 m²'lik kısmının Karadeniz sahil yolu projesi kapsamında kaldığı, bu hususun 12.10.2001 günlü, 31 sayılı Yomra Belediye Meclisi Kararı ile imar planına işlendiği, Karayolları Genel Müdürlüğünün 28.01.2003 günlü, 2003/4 sayılı kararı ile sözkonusu güzergahta kamulaştırma alanına rastlayan taşınmazların kamulaştırma işlemlerine başlanılmasına karar verildiği, daha sonra bölgede Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Yasanın 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin dava konusu Bakanlar Kurulu Kararının alındığı, Karayolları Genel Müdürlüğünün 06.07.2011 günlü, 21358 sayılı yazısı ile davacı belediyeye başvuru yapılarak taşınmazın yolda kalan kısmının bedelsiz devri yolundaki isteminin belediye meclisinin 15.07.2011 günlü, 36 sayılı kararı ile reddedildiği, bu sefer Karayolları Genel Müdürlüğünün 30.01.2012 günlü, 05447 sayılı yazısı ile 2942 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca belirlenen bedel üzerinden taşınmazın devrinin istenildiği, belediye meclisinin 03.02.2012 günlü, 9 sayılı kararı ile taşınmazda diğer davacı şirket lehine irtifak hakkı tesis edildiği gözönünde bulundurularak, taşınmazın 53,21 m²'lik kısmının devrinin uygun olacağı ve takdir edilen bedelin de uygun bulunmadığına karar verilmesi üzerine, 15.02.2012 günlü, 08264 sayılı işlemle davacı idare ile anlaşma sağlanamadığından bahisle, taşınmazın 28.01.2003 günlü, 2003/4 sayılı karar gereği kamulaştırmaya konu kısmına karşı 2942 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca tespit ve tescil davası açılmasına karar verildiği, daha sonra işin aciliyeti nedeniyle 29.02.2012 günlü, 10789 sayılı işlemle dava konusu Bakanlar Kurulu Kararına dayanılarak acele el koyma davası açılmasına karar verildiği, bu karar uyarınca açılan davada Yomra Asliye Hukuk Mahkemesinin 16.03.2012 günlü, E:2012/42, K:2012/51 sayılı kararı ile taşınmaza el konulmasına karar verildiği, adli yargıda açılan bu davaya ilişkin dilekçenin davacı idareye tebliği üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler uyarınca davacı idareye ait taşınmazın yolda kalan kısmının 2942 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca devrinin istenilmesinden sonra davacı tarafından bu istemin reddi üzerine, davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce Danıştay'ın ilgili idari dairesine başvuru

yapılarak anlaşmazlık hakkında karar verilmesinin istenilmesi gerekirken, bu yola başvurulmaksızın 2942 sayılı Yasanın genel hükümleri ve acele kamulaştırmaya ilişkin hükümler uygulanmak suretiyle kamulaştırma işlemlerine başlanılması yok hükmündedir.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığa konu 20 ada, 40 parsel sayılı taşınmazın 205,18 m²'lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasına ilişkin işlemler ile dava konusu Bakanlar Kurulu Kararının dava konusu taşınmaza ilişkin bölümleri yönünden yok hükmünde olduğuna karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava, Trabzon İli, Yomra İlçesi, A1 Mahallesi, 20 ada, 40 sayılı parselin 205,18 m²lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasına ilişkin işlem ile dayanağı 29.11.2004 tarihli, 2004/8177 sayılı Sinop-Samsun-Trabzon-Sarp Sınır Kapısı arasındaki karadeniz sahil yolunun (kavşak ve bağlantı yolları dahil) tamamlanabilmesi amacıyla Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasının 46. maddesinin 1.fıkrasında " Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir." hükmü yer almış, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1. maddesinde de gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların kamulaştırılabileceği kurala bağlanmıştır. 2942 sayılı Yasanın 30. maddesinde ise, kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamayacağı; taşınmaz mala, kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idarenin, 8. madde uyarınca bedelini tespit edeceği, bu bedel esas alınarak ödeyeceği bedeli de belirterek mal sahibi idareye yazılı olarak başvuracağı, mal sahibi idare devire muvafakat etmez veya altmış gün içinde cevap vermezse anlaşmazlığın, alıcı idarenin başvurusu üzerine Danıştay'ın ilgili idari dairesince incelenerek iki ay içinde kesin karara bağlanacağı kurala bağlanmıştır.

Öte yandan, İdarelerin bir işlemi yaparken hukuka uygun hareket etmesi esastır. Ancak, kimi durumlarda idarenin yaptığı işlemler ağır bir biçimde hukuka aykırı olabilir. Bunlar hukuk açısından, herhangi bir sonuç doğurmayan, yok hükmünde olan işlemlerdir.

Dosyanın incelenmesinden, mülkiyeti davacı Yomra Belediye Başkanlığı'na ait olan Yomra İlçesi, A1 Mahallesi, 20 ada, 40 parsel sayılı taşınmazın 205,18 m²'lik kısmının Karadeniz sahil yolu projesi kapsamında kaldığı, bu hususun 12.10.2001 günlü, 31 sayılı Yomra Belediye Meclisi Kararı ile imar planına işlendiği, Karayolları Genel Müdürlüğünün 28.01.2003 günlü, 2003/4 sayılı kararı ile sözkonusu güzergahta kamulaştırma alanına rastlayan taşınmazların kamulaştırma işlemlerine başlanılmasına karar verildiği, daha sonra bölgede Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Yasanın 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin dava konusu Bakanlar Kurulu Kararının alındığı, Karayolları Genel Müdürlüğünün 06.07.2011 günlü, 21358 sayılı yazısı ile davacı belediyeye başvuru yapılarak taşınmazın yolda kalan kısmının bedelsiz devri yolundaki isteminin belediye meclisinin 15.07.2011 günlü, 36 sayılı kararı ile bedelsiz devir talebinin uygun görülmeyerek reddedildiği, bu sefer Karayolları Genel Müdürlüğünün

30.01.2012 günlü, 05447 sayılı yazısı ile 2942 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca belirlenen bedel üzerinden taşınmazın devrinin istenildiği, belediye meclisinin 03.02.2012 günlü, 9 sayılı kararı ile takdir edilen bedelin uygun bulunmaması gerekçesiyle talebin reddedildiği, 15.02.2012 günlü, 08264 sayılı işlemle davacı idare ile anlaşma sağlanamadığından bahisle, taşınmazın 28.01.2003 günlü, 2003/4 sayılı karar gereği kamulaştırmaya konu kısmına karşı 2942 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca tespit ve tescil davası açılmasına karar verildiği, daha sonra işin aciliyeti nedeniyle 29.02.2012 günlü, 10789 sayılı işlemle dava konusu Bakanlar Kurulu Kararına dayanılarak acele el koyma davası açılmasına karar verildiği, bu karar uyarınca açılan davada Yomra Asliye Hukuk Mahkemesinin 16.03.2012 günlü, E:2012/42, K:2012/51 sayılı kararı ile taşınmaza el konulmasına karar verildiği, adli yargıda açılan bu davaya ilişkin dilekçenin davacı idareye tebliği üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler uyarınca davacı idareye ait taşınmazın yolda kalan kısmının 2942 sayılı Yasanın 30. maddesi uyarınca devrinin istenilmesinden sonra davacı tarafından bu istemin reddi üzerine, davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce Danıştay'ın ilgili idari dairesine başvuru yapılarak anlaşmazlık hakkında karar verilmesinin istenilmesi gerekirken, bu yola başvurulmaksızın 2942 sayılı Yasanın genel hükümleri ve acele kamulaştırmaya ilişkin hükümler uygulanmak suretiyle kamulaştırma işlemlerine başlanılması yok hükmündedir.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığa konu 20 ada, 40 parsel sayılı taşınmazın 205,18 m²'lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğünce kamulaştırılmasına ilişkin işlemler ile dava konusu Bakanlar Kurulu Kararının dava konusu taşınmaza ilişkin bölümleri yönünden yok hükmünde olduğuna, 1,500 TL vekalet ücreti ile 211,60 TL yargılama giderinin davanın açılmasına sebebiyet veren davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine, 2577 sayılı Yasanın 20/A maddesinin (g) bendi uyarınca bu kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz edebileceğinin duyurulmasına, 09/06/2015 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY : Uyuşmazlıkta, davacı idareye ait taşınmazın yolda kalan kısmının 2942 sayılı Yasanın 30. Maddesi uyarınca devrinin istenilmesinden sonra davacı tarafından bu istemin reddi üzerine davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce Danıştay'ın ilgili İdari Dairesine başvuru yapılarak anlaşmazlık hakkında karar verilmesinin istenilmesi gerekirken, bu yola başvurulmaksızın 2942 sayılı Yasanın Genel Hükümleri ve acele kamulaştırmaya ilişkin hükümler uygulanmak suretiyle kamulaştırma işlemlerine başlanılmasında hukuka uyarlık bulunmadığından dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmesi gerektiği oyuyla karara katılmıyoruz.